Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

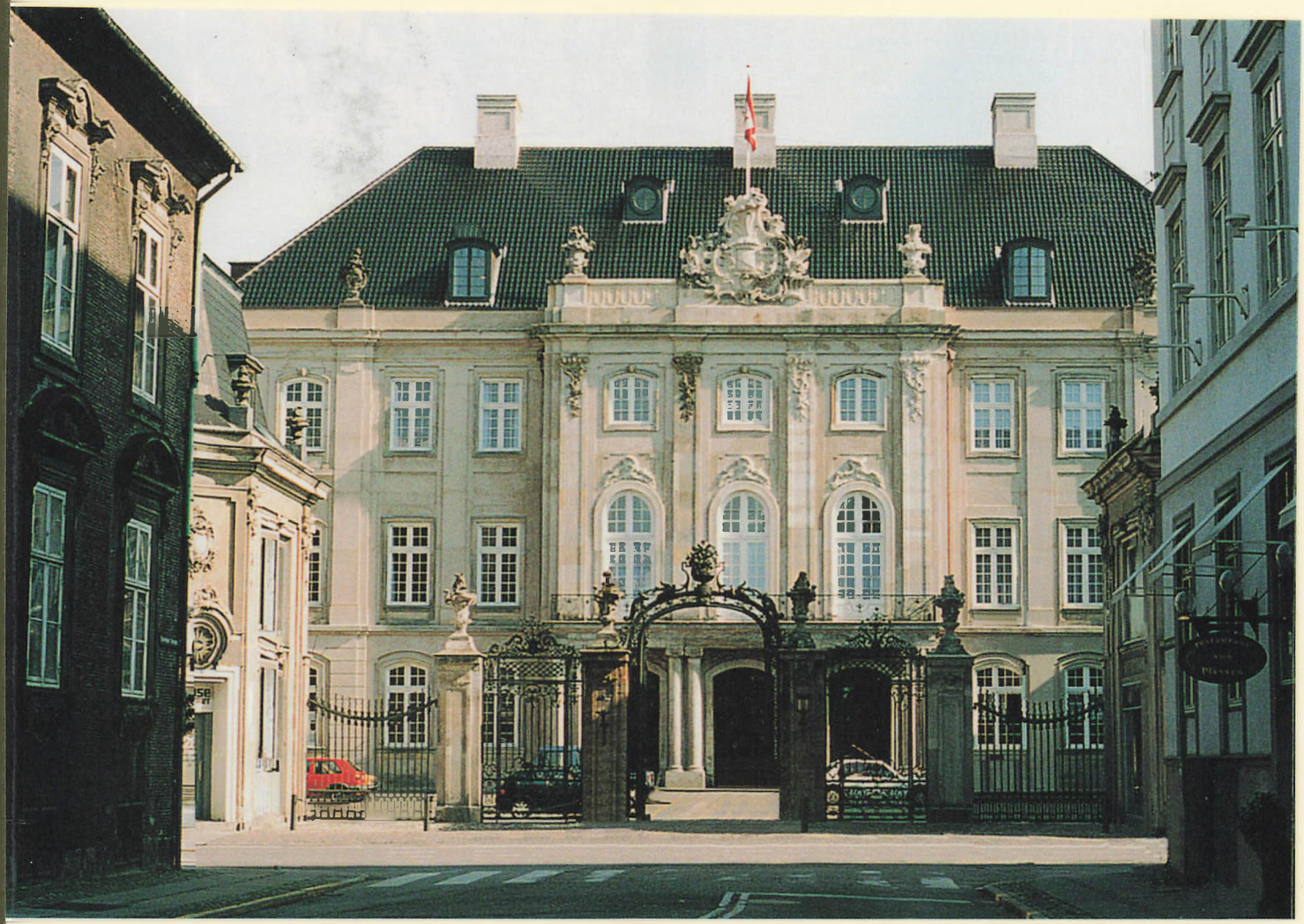
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

46.37 Odd Fellow Palæet

ODD FELLOW PALÆET

I DE KØBENHAVNSKE ODD FELLOW LOGERS EJE I 100 ÅR

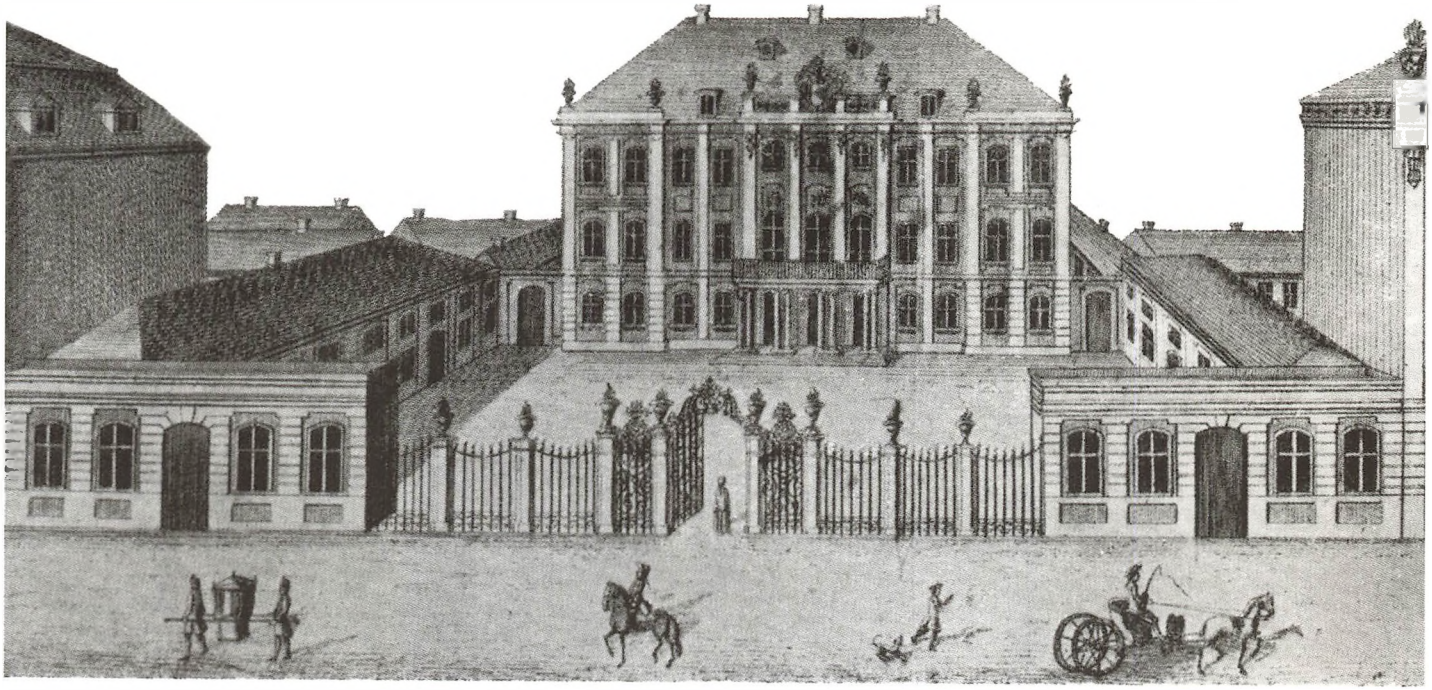

Fra det Berckentinske Palæ år 1755
til Odd Fellow Palæet år 2000

Odd Fellow Palæet

Palæet set fra havesiden med de to nybyggede sidefløje, hvor dør og vinduespartier i hovedbygningen er ført tilbage, som de så ud i år 1755.

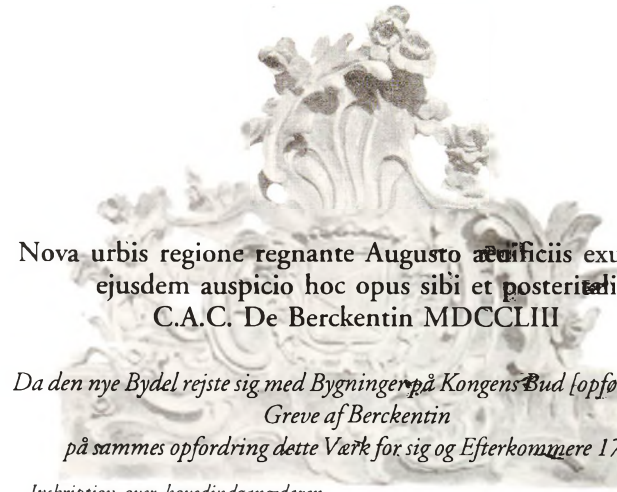

ODD FELLOW PALÆET

i de københavnske logers eje i 100 år

30. august 1900 - 30. august 2000

DEN UAFHÆNGIGE STORLOGE FOR KONGERIGET DANMARK I.O.O.F.
HJÆLPE DE TRÆNGENDE · BEGRAVE DE DØDE OG OPDRAGE DE FORKLODRELØSE. ★ VI BEFALE EDER AT BESØGE DE SYGE ·
DEN 9. JUNI 1892

Nova urbis regione regnante Augusto ædificiis exurgente
ejusdem auspicio hoc opus sibi et posteritati
C.A.C. De Berckentin MDCCLIII

Da den nye Bydel rejste sig med Bygninger paa Kongens Bud [opførte] C.A. Greve af Berckentin
paa sammes opfordring dette Værk for sig og Efterkommere 1753

Inskription over hovedindgangsdøren

Forord

For Præcis 100 år siden tog Odd Fellow Ordenens daværende Storsire et initiativ, der senere skulle vise sig at række langt ind i det næste årtusinde.

Br. Storsire Petrus Beyer tog initiativet på vegne af nogle københavnske søstre- og broderloger samt to Lejre til at rejse økonomiske midler således, at man den 30. august år 1900 blev i stand til at overtage den bygning, der af københavnerne til alle tider er blevet kaldt en af de skønneste arkitektoniske perler, nemlig Det Berckentinske Palæ, senere Det Schimmelmannske Palæ og derefter Aktieselskabet Koncertpalæet.

De københavnske Odd Fellow loger overtog Palæet fra 'Aktieselskabet Koncertpalæet' og foretog nogle ombygninger, så det blev muligt at anvende lokalerne til brug for egne møder, dog således at man kunne videreføre koncertvirksomheden, som man havde forpligtet sig til i henhold til købekontrakten.

Palæet er i dag kendt af alle danskere, og af københavnere i særdeleshed, som Odd Fellow Palæet og betragtes i dag landet over, som Ordenens højborg.

I en tale, som Br. Storsire holdt 20 år senere udtalte han: *„At der var mange, der mente, at Palæet både var for fint og for stort for os. Men tiden havde vist, at ingen bygning er for stor og ingen opgave for stor for Odd Fellow Ordenen. Det Ordenen for alvor vil, kan den ved enigt arbejde føre igennem".*

Den 7. april 1992 kl. 05:54 om morgenen udbrød der brand i det smukke Palæ. Ved denne ulyksalige brand blev de fleste af Ordenens arkivalier og inventar ødelagt, men næsten som ved skæbnens ironi forblev Palæets to ældste og smukkeste logesale så godt som intakte. Efter branden er Palæet nu som fugl Phønix genopstået af asken, og er rent tidsmæssigt blevet ført så langt arkitektonisk tilbage, som det er muligt med behørig hensyntagen til nutidens krav for en bygning af denne karat.

Forhistorien

I 1619 købte Chr. d. IV det store areal, der lå udenfor Københavns Østre Port, der dengang lå ved det nuværende Kongens Nytorv, for at indlemme det i selve hovedstaden. Området blev dengang kun sporadisk bebygget med nogle spredte småbygninger og nogle stalde, men ellers blev der intet gjort. Det var først under Frederik den III's ledelse, at området blev afstukket med anlæg af snorlige veje, der skar hinanden i rette vinkler, men en egentlig bebyggelse af området tog først fart under Frederik den V.

Lidt nord for den nuværende Frederiksgade blev der, som enkesæde for Frederik den III's dronning Sophie Amalie bygget et mindre slot eller palæ, der bar navnet Sophie Amalienborg eller blot Amalienborg. Foran slottet, ned mod det nuværende Sankt Annæ Plads, strakte der sig en stor have. Hele området var dengang afgrænset af en lille kanal, svarende til det vi i dag kender som Sankt Annæ Plads, Bredgade og Esplanaden

Dette Amalienborg nedbrændte i 1689, den 19. april, da der gik ild i en sidebygning til slottet, hvor man i anledning af Christian den V's fødselsdag opførte Københavns første opera 'Der fereinigte Götterstreit', der var skrevet af den københavnske musikus Poul Christian Schindler.

Ved denne brand omkom ca. 200 personer af hoffets personale, heriblandt et stort antal børn. Sophie Amalienborg nedbrændte næsten til grunden.

Den senere Frederik den IV lod slottet nedrive helt og anvendte den nordlige del af slotshaven mod Esplanaden til militær eksercerplads. Den sydlige del af grunden mod Sankt Annæ Plads blev bibeholdt som en lysthave til Københavns Slot.

I anledning af 300 års jubilæet for den Oldenborgske kongeslægt, som blev grundlagt i 1448, da Christian Greve af Oldenburg besteg den danske trone som Christian den I, besluttede Frederik den V ved en resolution den 12. september 1749 at skænke området til enhver af byens storkøbmænd, der ville opføre en bygning på området. Bygherren ville få 30 års fritagelse for 'indkvartering og skat'.

Hele området blev til kongens ære kaldt for Frederiksstaden.

Hofbygmester *Nicolai Eigtved* udformede den 26. september 1749 en plan for kongen, hvor Frederiksgade lå som en midterakse med en kvadratisk plads i midten omkranset af 'fire store Hotels' (Det nuværende Amalienborg).

Kongen bestemte, at disse fire Hotels skulle være ens af udformning. Grundene til disse fire store palæer skænkede han til de fire grever Moltke, Schack, Levetzau og Berckentin, der for egen regning skulle opføre disse Palæer. Berckentins Palæ overgik dog senere til Brockdorff.

Ved et møde i Jægerspris den 5. september 1749, hvori bl.a. også Berckentin deltog, blev grundstykkerne mellem den brede vej til byens grav (daværende Norgesgade, nuværende Bredgade) og kystlinien (Amalienborgkvarteret), udstykket til ca. 50 borgergrunde,

Disse borgergrunde skulle bebygges med almindelige vaaningshuse til pryd for byen og til evigt minde om kongen, i hvilket alle husene til gaden skulle bygges regelmæssigt og 'vinduerne være af ens højde og flugt'.

Disse borgergrunde fik overalt målene 17 m mod gaden, og 82 m i dybden (udmålt i alen).

Grundstykkerne på og omkring det nuværende Odd Fellow Palæ, var allerede blevet indtegnet af tre af Københavns store handelsmænd, men når en minister (Grev Berckentin) forlangte disse grundstykker, fandt man det naturligvis kun klogeligst ret at give afkald herpå.

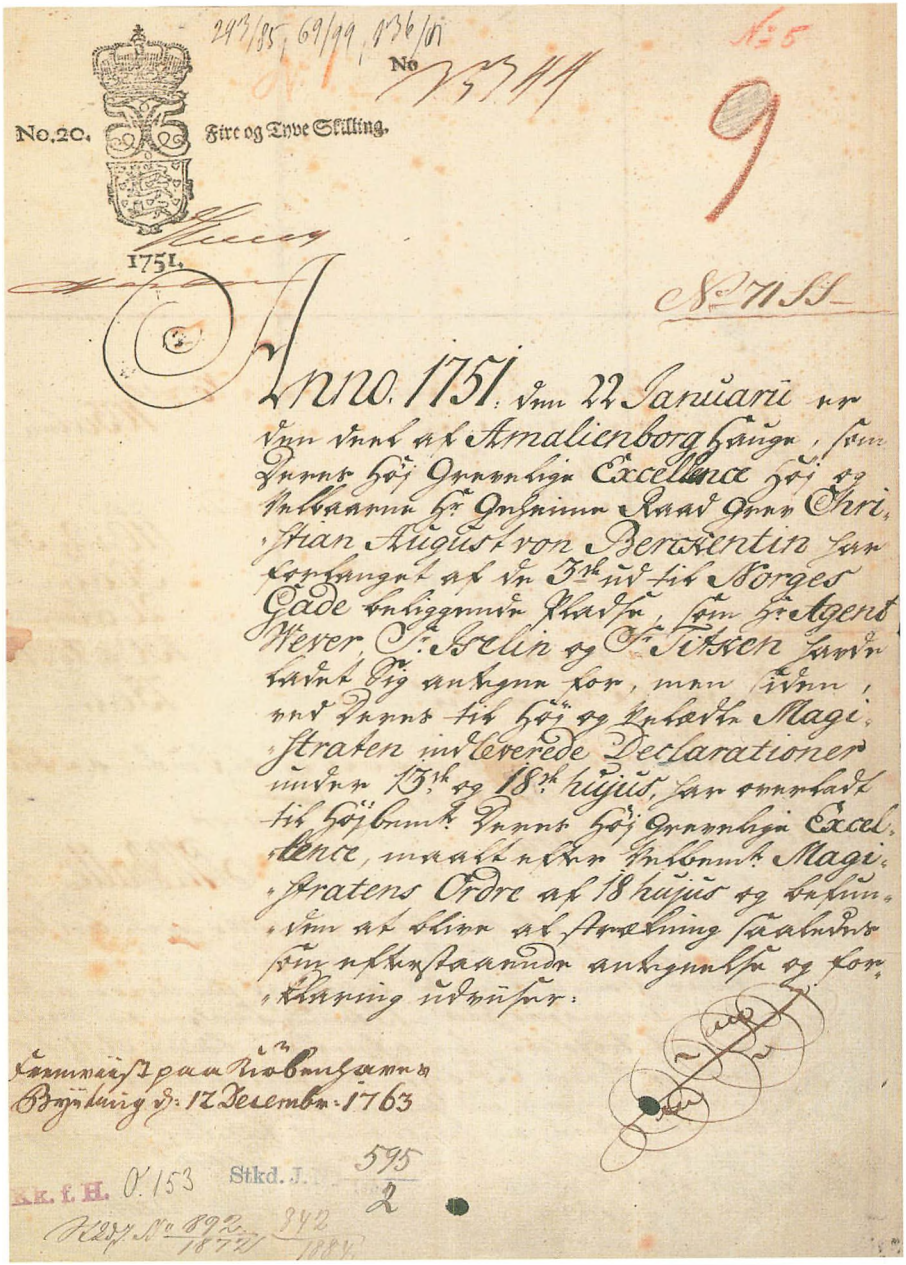
Ved netop at lægge sit 'Hotel' på denne plads opfyldte Grev Berckentin et af tiden store idealer nemlig, at placere en stor monumental bygning som et Point d'vue for enden af Dronningens Tværgade, helt i tidens parisiske byggestil, med et tilbagetrukket palæ med sideliggende lave staldbygninger, en stor gårdsplads i midten som en Court d'honneur således, som det dengang passede sig for en så højtstående mands bolig.

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, Hillerød

BYGHERREN

GREVE CHRISTIAN AUGUST von BERCKENTIN

Det oprindelige maalebrev på grundstykket, der udgør Odd Fellow Palæet.

Maalebrevet lyder således:

Anno 1751: den 22 Januarii er den deel af Amalienborg Hauge, som Deres Høj Grewelige Excellence Høj og Velbårne Hr. Geheime Raad Grev Christian August von Berckentin har forlangt at de 3.de ud til Norges Gade beliggende Pladse, som Hr. Agent Wever, Sr. Iselin og Sr. Titken havde ladet sig antegne for, men siden, ved Deres til Høj og Velædle Magistraten indleverede Declarationer under 13de og 18de hujus, har overladt til Højbemt. Deres Høj Grewelige Excellence, maalt efter Velbemt. Magistratens Ordre af 18 hujus og befunden at blive af strækning således som efterstående antegnelse og forklaring udviiser.

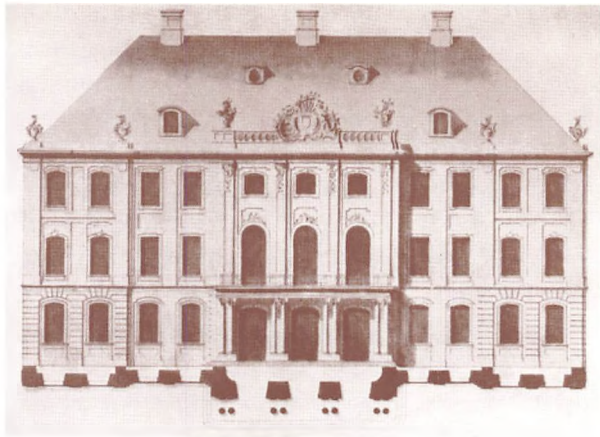
(Her følger så en opgørelse af grundstykket)

Den 25. januar udstedte Magistraten skødet på grunden, der lyder således:

Ober-Præsident samt Borge-Mester og Raad udi den Kongelige Residence Stad Kiøbenhawn giøre Witterligt, at eftersom Hans Kongelige Mayestet, Wores allernaadigste Arwe Konge og Herre ved Rescript til os af 12te Septembris 1749 og siden ydermeere udsætte Kongelig allernaadigste Skiøde af 6te Decembris næstefter, allernaadigst har behaget af afstaa og owerdrage Amalienborg hauge med derwed beliggende Mynster Plads, til Ewindelig arw og Eiendom for Kiøbenhauns Stad, og Dem af dens Indwaanere, som derpaa wilde bygge, og hans Høi Grewelige Excellence Hr. Geheimeraad Christian August von Berckentin sig for os hawer anmeldet og ladet indtegne for een Plads som er matriculeret under St. Annæ Øster Qvarter og beliggende næst wed Hr. Justitz-Raad Christian Lintrup Plads strækkende sig.

Greve, Geheimeraad Christian August von Berckentin
** Mecklenburg 1694 - † Kbh 1758*
Ridder af Elefantordenen.

Facaden af det Berckentinske Palæ anno 1755

Det Berckentinske Palæ

Opført 1751 - 1755 efter godkendelse af Nicolai Eigtved og under opsyn af arkitekt J.G. Rosenberg.

Intet eksisterende billede

Susanne Margrethe von Boineburg genant Honstein
** Fredericia 1697 - † 1732 i Lubeck*

Trådte i dansk tjeneste som 16-årig som kammerjunker hos Dronning Louise. Udsendt til Stockholm i 1721 som Envoye (udsending).
Diplomat i Wien i 1722. Blev kaldt hjem juni 1740, hvor kongen lod ham indtræde som Geheimeraad i konseillet (minister i kongens regering). Først som deputeret for finanserne og senere i kommerce-kollegiet (handelsministeriet). Han blev direktør for "Fattigvæsenet". Fik ansvaret for opdragelsen af den senere Christian den VII. Ophøjet til greve i 1747.

Ved udstykningen af den Kongelige Have i 1749, ville Frederik den V ikke stå tilbage for forholdene i andre residensstæder i Europa, hvor man byggede store og skønne bygninger til forherligelse af enevoldskongerne.

Et helt nyt kvarter skulle opføres til pryd for Byen, til evigt Minde om Kongen, i hvilket alle Husene skulde til Gaden bygges regelmæssigt, og 'Vinduerne være af ens Høide og Flugt'. Endvidere ønskede kongen 'almindelige vaaningshuse' opført til beboelse for Stadens borgere.

Den ydre anledning for denne storslåede plan, var det forestående 300-års jubilæum for den Oldenborgske Kongestamme 1748.

Hun lærte den unge Berckentin at kende, medens han endnu kun var kammerjunker hos Frederik den Vs, senere Dronning Loise, hos hvem hun som 16-årig var hoffrøken.
Hun var en klog kvinde og godgørende mod de fattige. Samtidig var hun sin mand en god og fortrinlig støtte.
I det kun otte år lange ægteskab havde der været 5 børn, hvoraf de 4 døde som små. Det eneste overlevende barn var datteren Loise - **senere Louise von Plessen**, som siden deltog i meget godgørenhedsarbejde.

Greve August von Berckentin

Christian August von Berckentin blev født den 8. december 1694.
Han nedstammer fra en ældgammel Lauenburgsk slægt, der har sine 32 aner i orden.
Allerede som 16 årig kom den unge August til universitetet i Kiel, foråret efter i 1711 at få tildelt domkapitlet i Lübeck, *'Præbendam majorem dictam Monoculam'* en slags lønnet kannikkeembede.
I 1716 fik han sit ønske opfyldt om at komme til hoffet i Danmark som kammerjunker hos *Dronning Louise* og indlogerede sig i en beskeden bolig i Østergade nr. 32
Da han var meget belæst og havde et højt kulturelt standpunkt, blev han hurtigt meget afholdt i hele kongehuset. Han gik embedsvejen og blev som gesandt i 1721 først sendt til Stockholm og senere til Wien, hvor han var i 18 år. Posten i Wien var en af de vigtigste poster for en dansk diplomat i de tider på grund af uoverensstemmelser mellem den danske konge og den Østrig-Ungarnske kejser om de sønderjyske besiddelser.
Her viste Berckentin sig som en dygtig diplomat, og det lykkedes ham at få en stiltiende ordning bragt til veje og genoprettet det gode forhold den danske konge og kejseren imellem.
Ved hjemkomsten til København lod kongen ham indtræde som geheimeraad i Konseillet, som første deputeret for finanserne og Præces i Økonomi- og Kommercekollegiet.
Senere blev han direktør for 'De fattiges Væsen'. Han fik også tildelt overopsynet med opdragelsen af den unge arveprins Christian VII og blev først tildelt det hvide og senere det blå bånd (Elefantordenen).

I begyndelsen af 1750 blev han i anledning af 300 året for den oldenbrugske kongestamme adlet og ophøjet til grevestanden.
Da Grev Berckentin i januar 1751 valgte at bygge sit 'Hotel' i den daværende Norgesgade, valgte han arkitekten, vennen og landsmanden *J.G. Rosenberg* til at forestå byggeriet.
Rosenberg havde i 1746 forestået byggeriet af Berckentins landsted Kokkedal nord for Hørsholm, så det var rimeligt, at han også blev benyttet, da bypalæet skulle opføres.
Fra sin tid som gesandt i Wien havde Berckentin haft indflydelse på den unge arkitekt *Nicolai Eigtveds* udenlandske studierejser.
Christian den VI, der havde fuld tillid til Berckentins kendskab til bygningskunst, lod Eigtved under Berckentins overopsyn opmåle og aftegne det østrigske Schlossburg og slottet Nymphenburg ved München.
I München lærte Eigtved den fransk-tyske régence og rokokointeriørkunst, som han senere som hofarkitekt skabte herhjemme.
Ved at tillade Berckentin at placere sit Palæ i Norgesgade (det nuværende Bredgade), som et Point d'vue for enden af Dronningens Tværgade, opfyldte Eigtved tidens store idealer om en parisisk rokokostil med et tilbagetrukket Palæ med lave *sideliggende vognremiser, stalde, vadskehuse og domestikbygninger* og med en Court d'honneur (en åben gård) med *'to portioner frisk pumpevand'*.
Bagved lå haven, der var sirligt udsmykket med blomsterrabatter og buskvækster, hvor imellem der var opstillet statuer og vaser. For enden af haven var der opstillet 4 sandstensfigurer.
Dengang løb som før omtalt en kanal rundt om det område, vi i dag kender som Frederiksstaden. Kanalen fulgte linierne Esplanaden - Bredgade - Sankt Annæ Plads. Selv om kanalen havde udløb ved kysten, må der have stået en del brakvand i den. Der må have lugtet fælt, for Berckentin tilskriver magistraten i marts 1751 sammen med sine to naboer om at få tømt kanalen og kastet den til.

Det ydre byggeri må have stået færdigt i 1753, for en tavle over hovedindgangsdøren er dateret dette år, men selve Palæet har formodentlig ikke stået færdigt før 1755 - for dette år blev bygningen takseret til brandforsikring.

Grev Berckentin blev betragtet som en af datidens mest kunstforstående og åndeligt interesserede mænd og fik den daværende konge til at støtte kunsten og den videnskabelige litteratur. Han havde et stort og righoldigt bibliotek, der fyldte 2 af mezzaninetagens sale, som han gavmildt lod studerende få adgang til. Han førte også et meget gæstfrit hus og *'hans bord var altid saa rigeligt forsynet, saa han kunde modtage ogsaa uventede gæster'*.

Berckentin var også berømt for sin kok, som han sendte til Bernstorff i Paris, hvor han var gesandt.

Berckentin er blevet benævnt som en 'Grand Seigneur', der optrådte med den ydre glans, som svarede til hans høje rang og stand.

Han døde den 2. juli 1758 og blev under stor ceremoniel bisat fra Holmens Kirkes kapel og stedet til hvile i domkirken i Lübeck i Det Plessenske kapel.

Palæet gik nu i arv til det eneste overlevende barn, datteren Louise, kendt som Louise von Plessen, der efter faderens død ikke længere ønskede at bo i Palæet.

Sammen med vennen og kuratoren *Hartvig Ernst Bernstorff* enedes man om at udleje Palæet til en gesandt fra Hannover, Baron von Steinberg, der kun boede i Palæet i kort tid.

Den 16. oktober 1761 udlejede man Palæet til den fra Tyskland indvandrede forretningsmand og mangemillionær *Heinrich Carl Schimmelmann*, der umiddelbart forinden var blevet dansk generalintendant ved kommercen med rang umiddelbart efter geheimeraad.

Med lejekontrakten fulgte en forkøbsret der, hvis Schimmelmann ønskede det, kunne købe hele Palæet med inventar for en sum af 40.000 rigsdaler.

Greve Heinrich Carl Schimmelmann

Heinrich Carl Schimmelmann blev født i 1724 i Demmin og nedstammer fra en velhavende borgerslægt, der allerede omtales i Rostock og Bützow i begyndelsen af det sekstende århundrede. I litteraturen er han blevet beskrevet som en mand fuld af ild og ideer og blev hentet til Danmark af den danske konge i 1761.

Grundstenen til hans ufattelige rigdom blev dels lagt ved at sælge levnedsmidler og fourage til den preussiske konge Frederik d. IIs hær under den 2. schlesiske krig, og dels ved at købe kongens store beslaglagte lager af Meissner porcelæn, og sælge det igen med stor fortjeneste i Hamburg. Med sine mange penge kom han hurtigt til at beherske pengemarkedet dér.

Ved købet af godset Ahrensburg mellem Hamburg og Lübeck kom han i et undersåtsforhold til den danske stat, der anmodede ham om at træde i dansk tjeneste og bringe landets sørgelige finanser på fode.

Året efter ankomsten til Danmark, blev han udnævnt til Skatmester og Direktør for Skatkammeret. Han blev senere - lige som Grev Berckentin adlet og endte som geheimeraad, lensgreve og Ridder af Elefanten.

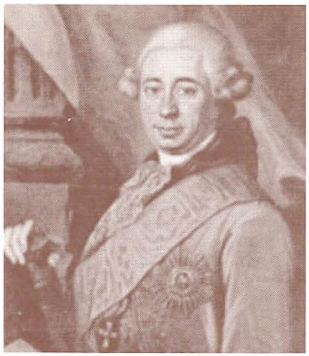
Om Schimmelmann, der havde et aldrig svigtende held i sine 'finansoperationer', er der skrevet, at der i hans tid - ligesom i Grev Berckentins - er udført et stort åndeligt arbejde i Palæet for landet og folket.

At Schimmelmann var meget nøjeregnende med udgifterne ses af den fornyede opmåling af Palæets grundstykke i 1763, hvor

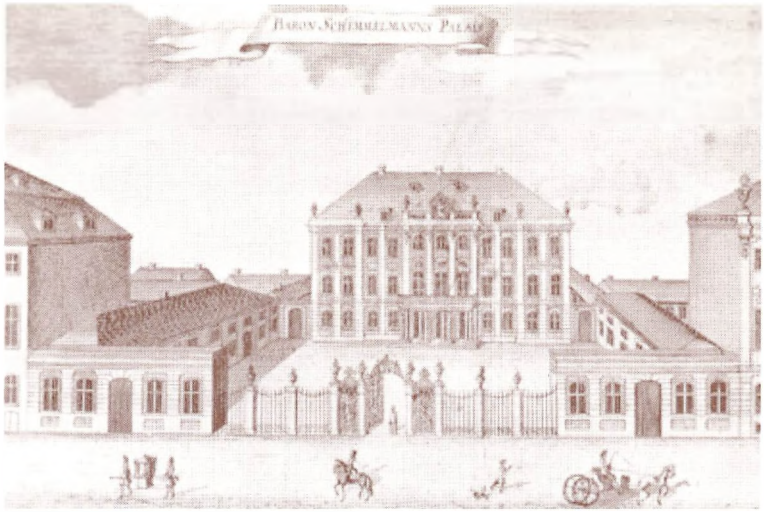
grunden viste sig at være hele 15 tommer smallere end opgivet i det oprindelige målerbrev.
Landets bedste borgerskab optog ham straks i sin midte, og hans hustru *Caroline Tugendreich von Friedeborn* opdrog familiens 7 børn og kom hurtigt til at høre til dronning Caroline Mathildes mest intime omgangskreds. Hun var blandt de første kvinder, der modtog den nys indstiftede Mathildeorden.
Med baggrund i den af Schimmelmann selv indførte ekstraskat blev tjenerstaben i hans husstand opgjort til 29 mandlige personer, hvortil kommer det kvindelige personale, som ikke omtales i lønningslisten.
Det bedre aristokrati kappedes om at deltage i hans strålende fester, og Palæets tavse mure så og hørte alt, hvad der var af betydning inden for det danske politiske og selskabelige liv.
Heinrich Carl Schimmelmann døde den 15. februar 1782 og blev stedet til hvile i Wandsbeck uden for Hamburg i et kapel, som han selv havde indrettet. Han døde som Danmarks, måske Nordens rigeste mand.
Hvis man skal tro familien, fortælles det, at den preussiske konge var meget opbragt over, at denne begavede mand Heinrich Carl Schimmelmann, var trådt i fremmed tjeneste, og forsøgte ved list at bortføre ham tilbage. Den danske konge skal da spøgefuldt have meddelt sin tyske kollega, at han selv havde *'sat Schimmelmann bag laas og jern'*.
Forklaringen herpå var, at kongen, som gave til Schimmelmann, havde ladet opstille porten og de to sidelåger til Palæet.
Blandt sine ejendomme og besiddelser kunne Schimmelmann også tælle våbenfabrikken ved Kronborg, Hellebækgaard, store plantager på St. Croix og St. Jean, samt sukkerraffinaderiet i Kjøbenhavn.

Sønnen, *Lensgreve Heinrich Ernst Schimmelmann,* der nu overtog Palæet, opnåede mindst lige så stor berømmelse som faderen, der ret tidligt drog ham ind i statstjenesten, hvor han blev deputeret i Økonomi- og Kommercekollegiet. Ved omvæltningen i 1784 blev han udnævnt til Finansminister indtil 1813 og senere igen til Statsminister. Ligesom faderen opnåede han rigets højeste æresposter og opnåede også at blive Ridder af Elefanten.
Han var måske ikke så stort et finansgeni som faderen, men til gengæld er der to gerninger, der altid vil være knyttet til hans navn. Den ene var, at han fik den dengang gængse slavehandel på de Vestindiske Øer afskaffet, og den anden hans utrættelige arbejde for bondestandens frigørelse og Stavnsbåndets ophævelse, under stærk indflydelse af Reventlow og Bernstorff.
Han arbejdede også for videnskabens, kunstens og litteraturens fremme.
Da hans første hustru *Emilie*, født *comtesse Rantzau,* døde, blev han meget knuget af sorgen og rejste hende en støtte ved en naturlig kilde på landstedet Sølyst i Klampenborg 'Emiliekilde'. Med hans senere hustru, *Charlotte von Schubart,* åbnede han gæstfrit Palæets døre, for som det beskrives, at *'ingen gik sjældent bort uden at have fået håb om hjælp eller trøst i sindet - og ingen åndeligt søgende gik bort fra Palæet uden at have følt sin ånd beriget og nydt en glæde, der strakte sig videre end til maden og vinen'*.
Det Schimmelmann'ske hjem var ubestridt det mest gæstfrie i København. Palæet blev jævnligt gæstet af så fornemme personer som: Prins Christian (den senere Christian den VIII) og hans gemalinder, Prinsesse Charlotte og Prinsesse Caroline Amalie, samt Frederik den VIs svoger, Hertug Frederik Christian af Augustenborg. Af tidens skønånder havde Thorvaldsen, Baggesen, Oehlenschlæger, Rahbek, H.C. Ørsted, samt Frederikke Brun deres faste gang i Palæet.
På grund af sin gæstfrihed og forståelse for digterkunsten blev Grevinde Charlotte Schimmelmann poetisk døbt *„De danske skjaldes moder"*.

Ved grevindens død i 1816 hørte disse fester og litterære aftener op, selskabeligheden mindskedes, tjenerskabet indskrænkedes og Heinrich Ernst Schimmelmann døde som en forholdsvis fattig mand.

Geheimeraad
Heinrich Carl,
Lensgreve Schimmelmann
** 1724 i Demmin - † Kbh 1782*

Det Schimmelmannske Palæ, anno 1863

Caroline Teugendreich, von
Friedeborn, Lensgrevinde
Schimmelmann
** 1730 - † 1795*

Geheimestatsminister, pommerskfødt købmand, hvis ry som finansgeni fik Frederik den V til at sende bud efter ham i 1762 for at få ham til at gå i dansk tjeneste, for at rette op på den skrantende danske økonomi fordi: „Alt hvad han rører ved bliver til guld". Han blev straks en meget indflydelsesrig mand i regeringen. Det lykkedes ham virkeligt at få økonomien på fode igen, ved blandt andet at sælge krongods og udskrive tvangslån.

Det Schimmelmannske Palæ

Efter Berckentins død i 1758 indlogerede Schimmelmann sig i Palæet i 1761 og overtog det nogle år efter, inklusive inventar for en pris af 40.000 Rigsdaler.

Efter overtagelsen blev der foretaget en del ombygninger, og for kongens regning blev port og gitter udskiftet.
I 1770 blev Palæets tyende opgjort til ialt 29 personer, og så var det kvindelige lønnede personale ikke regnet med.

Efter faderens død i 1782 overtog sønnen, Heinrich Ernst, Palæet, som forblev i familiens eje i fire generationer indtil 1884, hvor det sidste barnløse medlem af familien Schimmelmann solgte Palæet til Aktieselskabet Koncertpalæet.

Datter af kommandanten i Cüstin Alexander von Friedeborn. Hun var en klog og kundskabsrig hustru, der i selskabslivet var lige så indtagende og elskværdig, som hun var fortræffelig i opdragelsen af sine 7 børn. Hun kom snart til at høre til Kong Christian den VIIs hustru Dronning Caroline Mathildes mest intime omgangskreds og var blandt de første, der modtog Mathildeordenen.

Nobel Oblique (adel forpligter)

En vinterdag den 26. februar 1794 blev Københavns borgere vækket af buldrende trommer gennem gaderne - vægterfløjterne peb - soldater og borgervæbningen ilede i største hast til Københavns Slot (Kongens bolig - Christiansborg), hvor en tyk gråsort røg væltede op mod den frostklare himmel, og ilden slog ud af alle slottets vinduer.
Christian den VI's pragtslot brændte ned til grunden, og alle slottets beboere, kong Christian den VII indbefattet, blev husvilde og måtte omgående finde passende opholdssted.
Ved den anledning købte Kongen (staten) de tre grevepalæer (det nuværende Amalienborg), idet man allerede ejede det fjerde - Det Brockdorffske, der var indrettet som Søkadet-akademi.
De øvrige husvilde kongelige personer og alle deres hofstater måtte søge husly rundt om hos kongens undersåtter. Kronprinsen sendte prinseparret af Augustenborg til Schimmelmann's, der også måtte modtage hofdamerne von Møsting og von Løvenstern samt alle kammerfruer, køkkenpiger og lakajer. Prinsessen lagde beslag på hele underetagen. Nogle dage senere indfandt sig også Kronprinseparret af Würtemberg, og Kronprinsen vedblev at have sin daglige gang i Palæet i lang tid.

Kanonkugle

Under englændernes bombardement af København i 1807, der varede fra den 2. til den 5. september, ramte tre kanonkugler Palæets forside. En af disse kanonkugler eksisterer den dag i dag i Odd Fellow Palæets museum.
Heinrich Ernst Schimmelmann døde barnløs i den høje alder af 83 år den 9. februar 1831 og blev stedet til hvile i et af kapellerne i Skt. Petri kirke i København.
Carl, lensgreve Schimmelmann en brorsøn overtog Palæet efter Heinrich Ernst Schimmelmanns død. Han var gift med Fanny, født *comtesse Blücher-Altona*. Carl var hofjægermester og bestyrede samtlige skovdistrikter på Sjælland og Bornholm. Han satte sig ikke noget spor i Palæets historie.
Herefter overtog dennes søn, *Ernst Conrad Detlev Carl Joseph*, lensgreve Schimmelmann Palæet men boede der sjældent, idet han tog ophold i sit barndomshjem Ahrendsburg.
Med krigen i 1864 brast de sidste bånd, som familien Schimmelmann havde haft til Danmark.

Af de lejere, som senere boede i Palæet, må det vel være på sin plads at nævne Lensgreve Christian Lerche til Lerchenborg, der i 1861, indtil Palæet blev solgt i 1884, havde lejet hele beletagen.
På mezzaninen boede Greve Conrad Blücher-Altona og senere igen grosserer Puggaard.

KONCERTPALÆET

Hen mod slutningen af det 19´ århundrede forsøgte man at gøre København til Nordens centrum for nydelse af god musik. Da man om sommeren kunne gå i Tivoli med den fyldte koncertsal, fandt man, at der var god basis for at nyde tonernes indflydelse på det menneskelige sind. Men hvor skulle man gå hen om vinteren?
Da fandt Henrik Hennings, at det Schimmelmannske Palæ med dets centrale beliggenhed og fornemme udseende måtte være det ideelle sted. Han fik bl.a. fabrikant Anker Heegaard og Fr. Møller (Hornung & Møller) og andre med på ideen, hvorefter man købte Palæet for en pris af kr. 450.000,- med den klausul, at ejendommen ikke mere måtte føre navnet 'Det Schimmelmannske Palæ'.
Skødet blev underskrevet i Rold den 15. juni 1884.
Den efterfølgende, men nødvendige ombygning, som nogle har kaldt '*en fuldbyrdet ødelæggelse*' medførte at man bl.a. lagde et nyt gulv i vestibulen bestående af *imiterede* marmorfliser.
Den gamle hovedtrappe (rød trappe) blev revet ned i Palæets højre side, set fra indgangen og genopbygget i venstre side, dog bibeholdt man det oprindelige gelænder.

Sidebygningerne mod gården blev delvist revet ned og genopbygget med en ekstra etage således, som de fremstår i dag.
Mod gaden blev de to pavilloner fornyet med de nuværende tårne og dengang også med spir, som nu er fjernet.
I den højre sidepavillon blev der indrettet et indgangsparti, der førte ind til nogle store lokaler, en senere restauration med et 'Photografisk atelier' og et 'maleratelier' i tagetagen. Den venstre pavillon blev indrettet til brandstation og tagetagen ovenover til udstillingslokaler. 1. salen i sidebygningen var udlejet til Søofficersforeningen.
Gitteret mod Bredgade, der tidligere havde fulgt gadelinien, blev afkortet og ført tilbage til den nuværende placering langs pavillonernes inderste facademur. De tiloversblevne gitterstykker omkranser nu indgangspartiet til Søllerød Slot, hvor de endnu i dag kan ses.
Nu overgik denne smukke bygning fra at være en grevelig bolig, til at blive et rent og skært forretningsobjekt, et etablissement. Haven og de sidste udenomsbygninger faldt. I haven mellem de bagved liggende sidebygninger blev bygget en stor koncertsal. Her havde kongehuset sin egen loge, med tilhørende kongeværelse, hvorfra der også var adgang til den lille og stadig eksisterende koncertsal.
For at rejse økonomiske midler til alle disse ombygninger, afholdt man i den endnu ufærdige koncertsal 'Den Store Nordiske Musikfest' i 1888, under overværelse af hele kongefamilien.
Selve indvielsen af den store koncertsal fandt sted den 2. november 1889, og i de følgende år blev både den lille og store koncertsal københavnernes ramme om alt, hvad der var førende inden for scenekunsten i hele Norden.
Pressen skrev dette år *„Langt om længe blev det lokale færdigt, som den kjøbenhavnske musikverden havde ventet med så brændende længsel, og man blev fri for at pines i Casinos - til koncertbrug - modbydelige lokaler"*.

Som udtryk for tidens store musikinteresse opstod i 1894 de såkaldte *Palækoncerter*, som Palæet dannede en udsøgt ramme omkring. I de følgende år opstod flere lignende arrangementer: Musikforeningen, Koncertforeningen, Cæciliaforeningen, De filharmoniske Koncerter og måske lidt mere spøgefuldt De kedeliges Musikforening, under ledelse af Rud Langgaard.
Med alle disse musikforeninger fik musiklivet et løft i den københavnske befolkning og man kunne således finde Grieg, Johan Svendsen, Victor Bendix, Gade og Fr. Rung blandt de medvirkende ved koncerterne i denne tidsperiode.
Hele den danske presse var enige om at,
„den store sal var nu Kjøbenhavns smukkeste og fineste lokale"
Palæet dannede i denne periode også rammen om andre store arrangementer, der gav genlyd i hele Danmark. Som det største blandt disse var Kong Christian den IX og Dronning Louise's guldbryllup i 1892. Palæet kunne således endnu en gang slå dørene op for kongelige, fyrstelige og kejserlige personer, som kunne vække minder fra det gamle Palæs storhedstid for ca. 100 år siden.
Blandt guldbrudeparrets gæster kunne man finde den russiske Kejser og Kejserinde, samt Storfyrsttronfølgeren, den græske Kong Georg den I og Dronning, Hertugparret af Cumberland og Kronprinseparret af England, Storhertugen af Luxemburg, Prins Carl af Sverige-Norge, Prins Friederich af Holsten-Glücksburg, og Kong Christian den IXs tre brødre, Hans, Julius og Wilhelm.
Også Odd Fellow Ordenen havde, forinden overtagelsen af Palæet, anvendt Koncertpalæet ved Ordenens vel nok største arrangement. I 1898, den 30. juni, indviede og overdrog Storsire Petrus Beyer Ordenens gavebrev på et spedalskhedshospital i Island til konseilpræsident Hørring i dennes egenskab af minister for Island i overværelse af Kong Christian den IX og Dronning Louise. Midlerne til dette hospital var indsamlet blandt ordenssøskende i Danmark.

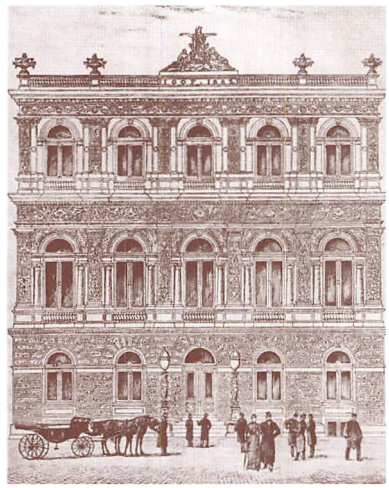
Foruden 'hovedpalæet' der kun kunne udlejes for enkelte og mere kortvarige arrangementer, havde man også andre faste lejere, Handels- og Kontoristforeningen og 'Klubben', der var en klub for det bedre borgerskab.
Til brug for disse arrangementer anvendte man køkkenet fra den restaurant, der var indrettet i Palæets højre sidebygning. Mange skiftende restauratører har sat store penge til dér.
På første sal lå en lang korridor med separate værelser mod gården, men som det så fint antydes i litteraturen; *'Værelser - med betjening'*.
Aktieselskabet Koncertpalæet havde i ejerperioden foretaget mange store og bekostelige ombygninger af Palæet. Men trods gode lejemål og arrangementer var det ikke noget lukrativt foretagende. *'Kun garderobeafgiften gav overskud'*.
Aktionærerne begyndte at rykke for deres indskud, og til sidst fandt man det nødvendigt at afhænde Koncertpalæet, hvilket skete ved en generalforsamling den 17. august 1900.
Det var de københavnske Odd Fellow Loger under Odd Fellow Ordenen, der købte Palæet til overtagelse den 30. august 1900. Skødet blev udstedt den 17. juni 1902, hvorefter Palæet officielt overgik til de københavnske Odd Fellow Loger under navnet

Odd Fellow Palæet

Odd Fellow Ordenen kom fra Amerika og blev indført i Danmark af br Julius Meyer gennem oprettelsen af den første Odd Fellow Forening 'Union star of the north' i 1878 i Gravesens restauration, der dengang lå i kælderen på hjørnet af Lille Kongensgade og Højbro Plads, for senere at flytte til hotel Royal. Samme år i juni måned blev loge nr. 1 'Danmark' indstiftet.
Før denne loge kunne institueres i Danmark blev det krævet *'At der absolut må foreligge bevis for, at det er tilladt dér at indføre hemmelige selskaber'*.
Den danske Storloge indstiftedes den 21. april 1884 og blev erklæret for uafhængig den 9. juni 1892, og dermed kunne Stormesteren nu anvende titlen Storsire.

Man bør til Ordenens historie i Danmark nævne, at der fra Danmark er blevet oprettet loger i Stavanger og Reykjavik, som dengang hørte ind under den danske jurisdiktion, og her i de seneste år har ordenen også oprettet loger på Færøerne, i Tjekkiet og senest en søsterloge i Spanien, der ligeledes hører ind under den danske jurisdiktion.

Det første mødelokale indrettede man i Østergade nr. 15, for en husleje på kr. 50,- mdl om sommeren og 60,- om vinteren. Som et historisk kuriosum hertil kan nævnes; at da Berckentin kom til Danmark, indlogerede han sig også i Østergade, men blot i nr. 32.

Ordensbygningen på Nørrevold

De københavnske loger havde forinden købet af 'Koncertpalæet', boet til leje i Østergade nr. 15 og haft til huse i St. Kongensgade 52.

Herefter ønskede logerne ikke mere at bo til leje, hvorefter Ordenen den 26. april 1883 kunne nedlægge grundstenen til en ny ordensbygning i Nørre Voldgade 23 under overværelse af 600 ordensmedlemmer.

I 1898 fandt de københavnske loger, at logebygningen på Nørrevold blev for lille. Årsagen var, at bygningen ikke mere var tidssvarende, og at tilgangen til ordenen var stor i de år. Dette samtidigt med at man altid måtte forlægge sine store fester til andre steder i byen, fortrinsvis Det Schimmelmannske Palæ, der på den tid hed Koncertpalæet. Dette Palæ skulle dog senere vise sig at blive sat til salg.

Odd Fellow Palæet ca. år 1900

De københavnske loger og lejre der var fremsynede og købte Palæet i år 1900:

Loge nr. 1	Danmark
Loge nr. 2	Scandinavia
Loge nr. 3	Nordstjernen
Loge nr. 6	Eureka
Loge nr. 11	Columbus
Loge nr. 13	Venskab
Loge nr. 28	Hafnia

Rebekkaloge nr. 1 Caroline Amalie

Lejr nr. 1	Valdemar
Lejr nr. 2	Knud Laward

Ordenens Storsire i 25 år, **Petrus Beyer**, var et varmt menneske med en ildfuld sjæl, der bankede stærkt for andres ve og vel!

Hans motto var:

Fremad og Opad

- og han levede fuldt ud i overensstemmelse med dette.

I et efterskrift på et billede af Storsiren, der er ophængt i Palæet står: *„At for nutiden er det værd at bemærke, at Petrus Beyer var en af dem, der gik i spidsen for at skaffe ODD FELLOW ORDENEN i København et værdigt domicil og opholdssted for Ordenens stigende antal medlemmer. Øjnene faldt på DET SCHIMMELMANNSKE PALÆ, eller som det nu kom til at hedde Odd Fellow Palæet i Bredgade".*

Petrus Beyer var en oratorisk begavelse:
„Ingen kunne tale til os som han. Som blomsterne åbnede deres bæger for morgensolen, således lukkede han menneskehjerterne op ved den forunderlige varme og tro, hvormed han talede til det bedste i menneskesindet"

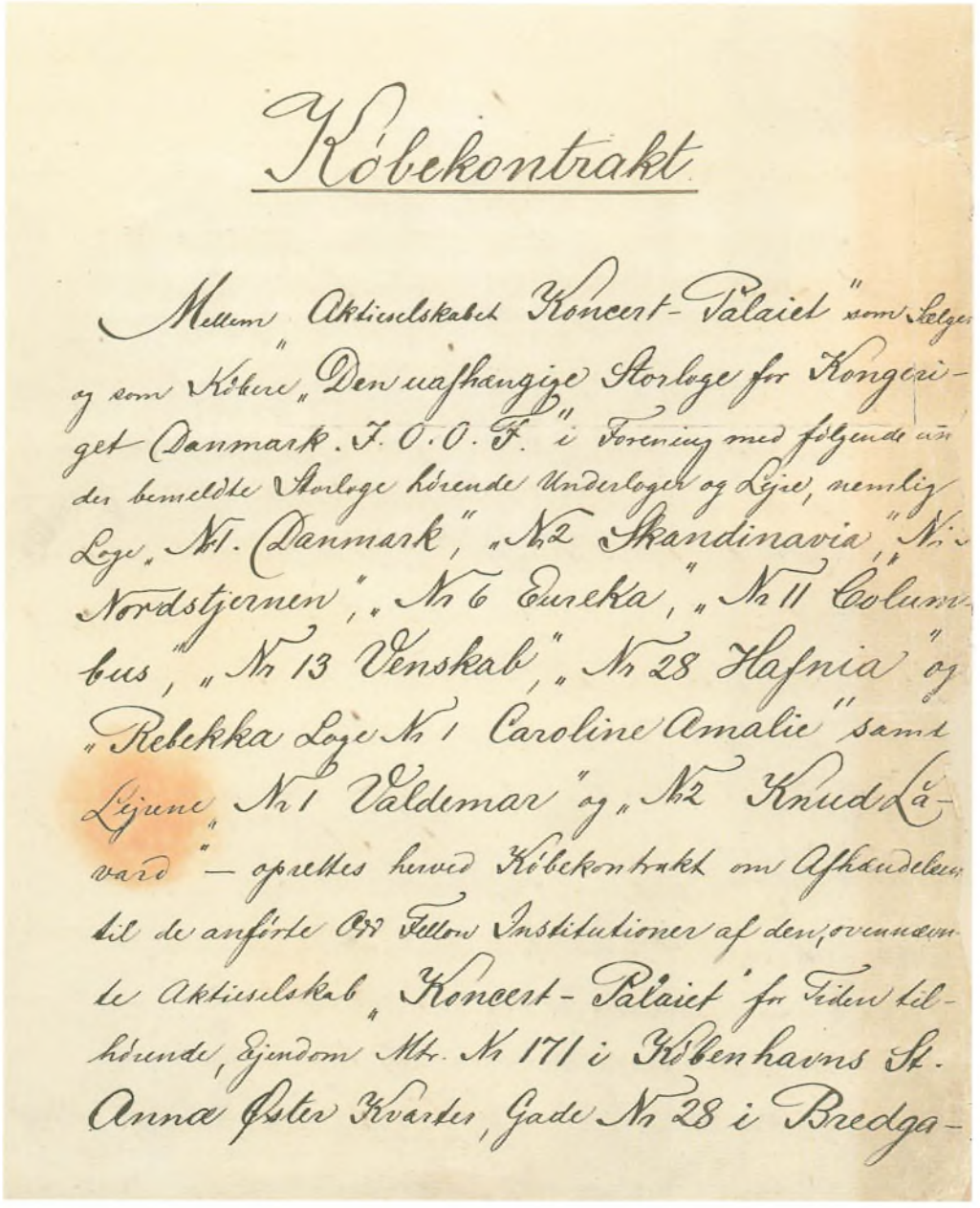
Uden at stille andre af Ordens storsirer i skyggen, må det vel nok siges, at Petrus Beyer var den Storsire, der i Ordenens første omskiftelige tid, er den person, der har betydet mest for Odd Fellow Ordenen i Danmark.

Med sin vanlige energi og ildhu forelagde den daværende Storsire Petrus Beyer i sommeren 1900 ideen om køb af Koncertpalæet for de københavnske loger, der med undtagelse af et par enkelte straks sluttede sig til planen om at købe denne bygning.

Det var et stort og dyrt vovestykke, som logerne her havde givet sig i kast med.
Bygningerne skulle nu igen bygges om, så logerne kunne anvende dem til ordensformål.
Man havde ved overtagelsen straks brug for 2 logesale, så i den venstre sidebygning på 2. sal indrettede man 'den lille logesal', som man kunne indvie den 21. maj 1901. Denne logesal eksisterer ikke mere. 'Den store logesal' blev indrettet i hele den højre sidebygning og indviet et halvt år senere den 12. november 1901, og anvendes stadig i dag.
Samtidig med indretningen af Store logesal, nedlagde man restaurationen i højre sidebygning.
Den store dag oprandt endelig den 24. april 1901, da man for første gang kunne hejse ODD FELLOW ORDENENS hvide flag over Palæets hovedbygning.
Ved Ordenens 25 års jubilæum i Danmark, den 30. juni 1903, er den festlighed, der forløb over to dage beskrevet således: *'Når man gennemlæser beretningerne om de store højtidsfester indenfor broderskabet, føler man sig hensat til enevældens fyrstelige hoffer med deres formfuldendte og til de mindste enkeltheder gennemtænkte og udformede ceremoniel og til den stilfulde ramme, der skulle omgive landsfaderen'.*

Da den sidste lejer i hovedbygningen 'Klubben' flyttede ud af Palæet ved oktober flyttedag 1904, indrettede man spisesale, læseværelser, således at søstrene og brødrene nu kunne finde deres andet hjem i Palæet, hvor man kunne ty til i ledige stunder.
Igennem tiden har man til stadighed måtte bygge om, nyindrette og holde det smukke Palæ ved lige.
I 1917 måtte man restaurere den smukke jerngitterport. Til dette indforskrev man en kunstsmed fra Tyskland for at opnå det optimale resultat.
I 1920 blev hele gårdspladsen lagt om fra toppede brosten til de brosten, vi kender så godt i dag.
I 1921 blev der indlagt centralvarme og noget i dag så almindeligt som WC overalt i sidefløjene og i hovedbygningen.
I 1921, den 21 november, kunne man indvie endnu en logesal, nemlig „den nye logesal", tegnet og indrettet af en logebroder, arkitekt Mandrup-Poulsen, der også har stået for indretningen af andre logesale i Danmark.
I forbindelse med bygningen af denne logesal, som i dag hedder Petrus Beyer Salen, skete der også andre store ombygninger i Palæet, således at *'Ordenens hjem' nu var blevet indrettet til søstrenes og brødrenes udelte tilfredshed.*
Herefter er der med jævne mellemrum udført store vedligeholdelsesarbejder på Palæet, indtil den ulyksalige brand den 7. april 1992.

Foruden at Odd Fellow Ordenen i de forløbne 100 år, har anvendt Palæet til ordensrelaterede arrangementer, har det også gennem tiden dannet rammen om mange andre store arrangementer
For københavnere har Palæet i tidligere tider været mere kendt for andre gøremål, end som hjemsted for Odd Fellow Ordenen. De store koncerter, som blev afholdt i Palæet fortsatte også efter at Ordenen overtog det. Den store koncertsal var berømt i hele Europa for at have den allerbedste arkustik. Mange af tidens store dirigenter såvel danske som udenlandske har derfor stået på podiet foran de fornemste orkestre, sangere og kor. Wienersängerknaben var hyppige gæster.
Da man efter anden verdenskrig genopbyggede Tivolis koncertsal og byggede Radiohusets koncertsal, fik flere store orkestre andre tilhørsforhold. De klassiske koncertarrangementer ebbede langsomt ud, efterhånden som København fik større og mere tidssvarende koncertsale, men den nye trend indenfor det musikalske liv i hovedstaden holdt fortsat mange koncerter i Palæet. I de senere år var det især rockmusikken.

Købekontrakt

Mellem Aktieselskabet Koncert-Palaiet" som Sælger
og som Køber „Den uafhængige Storloge for Kongeriget Danmark. I. O. O. F." i Forening med følgende under
den bemeldte Storloge hørende Underloger og Lejer, nemlig
Loge „Nr. 1. Danmark", „Nr 2 Skandinavia", „Nr.
Nordstjernen", „Nr 6 Eureka", „Nr 11 Columbus", „Nr 13 Venskab", „Nr 28 Hafnia" og
„Rebekka Loge Nr 1 Caroline Amalie" samt
Lejerne „Nr 1 Valdemar" og „Nr 2 Knud Lå-
vard" — oprettes herved Købekontrakt om Afhændelsen
til de anførte Odd Fellow Institutioner af den, ovennævnte Aktieselskab „Koncert-Palaiet" for Tiden tilhørende Ejendom Mtr. Nr 171 i Kjøbenhavns St.
Anna Øster Kvarter, Gade Nr 28 i Bredga-

Forsiden af købekontrakten mellem Koncertpalæet og Odd Fellow Ordenen

Af købekontrakten fremgår bl.a.:

At De københavnske loger (med opremsning af logerne der købte Palæet), under Den uafhængige Storloge for Kongeriet Danmark I.O.O.F i forening, den 30. august 1900 køber Odd Fellow Palæet af Aktieselskabet Koncertpalæet for en pris af kr. 1.020.000,- med en udbetaling på kr. 140.000,-.

I købekontrakten betingede sælgeren sig, at køber *„Til værn for det fortsatte fremme af musiklivet, skulle bevare den store koncertsal med garderober i endnu 10 år til eventuel udlejling til koncertbrug, hvorhos denne servitut kunne bortfalde ved ildsvåde".*
Hermed kom Palæet på nye hænder og blev til
ODD FELLOW PALÆET

(Foto: Gert Jensen)

Som et historisk kuriosum kan nævnes, at der for 100 år siden også var brand i Palæet.
Helt præcist den 29. marts 1892, hvor der udbrød brand i den venstre pavillonbygning, hvor store spejlglasruder, gulve, lofter ovne og gasledninger blev ødelagt..
Skaden blev vurderet til 2.050,- kr. og blev dengang også betalt af brandassurancen.

Odd Fellow Palæet
før - under - efter branden
d. 7. april 1992

Lufifoto af brandtomten

Efter branden begræd mange musikelskere tabet af den unikke koncertsal, men med den nuværende byggeteknik var det ikke muligt at genskabe den enestående arkustik.
Udover koncerterne blev koncertsalene og selskabslokalerne også anvendt til utallige andre begivenheder. Mange af de københavnske danseskoler kappedes om at afholde deres afdansningsballer i Palæet, der også var kendt for strålende karnevaller, festlige revuer og politiske møder.
På det mere seriøse plan blev den store koncertsal også benyttet til borgerlige konfirmationer og dannede i mange år rammen om 'de juleløses jul', som dagbladet Politiken arrangerede hvert år ved juletid.
Af andre personer, foruden de allerede nævnte, der har haft deres gang i Palæer, bør man vel også nævne den amerikanske Dr. Cook, der med sit foredrag om 'opdagelsen af Nordpolen' i 1909, med latter og byger af rådne æbler og æg måtte eskorteres ud af en bagdør, samt Lenin og Trotskij, der besøgte Palæet i anledning af II Socialistiske Internationales 8. kongres i september 1910.

I det hele taget var Odd Fellow Palæet gennem det 20. århundrede samlingspunkt for mangfoldige af københavns kulturelle og festlige begivenheder.
For logerne i København har palæet altid været deres andet hjem, og for alle ordenssøskende i Danmark har det altid været og vil altid være Ordenens højborg.

Odd Fellow Ordenen har igennem historien været både humanitært og økonomisk involveret i mange projekter. Af disse bør nævnes:

- *Spedalskhedshospitalet på St. Croix*
- *Enkedronningen Louises Børneoptagelseshjem på St. Croix*
- *Rebekka Søstrenes Hittebørns- og Optagelseshjem i Hørsholm*
- *Odd Fellow Hvile*
- *Brændselsforeningen*
- *Ungdomsforeningen Hjem.*

Flere af disse institutioner, der forlængst er gledet bag glemslens slør, blev alle skabt og oprettet for Ordenens midler i en tid, hvor man ikke havde det store sociale sikkerhedsnet, som vi har i dag.
I forbindelse med Ordenens engagement på St. Croix, kan der drages den historiske parallel/kuriosum, at *Heinrich Ernst Schimmelmann*, der fra faderen arvede store plantager på St. Croix, netop er den person, der tilkendes æren for ophævelsen af negerslaveriet på de Vestindiske øer.
Det var ikke kun i tidligere tider, man kunne indsamle store pengebeløb blandt ordenssøskende.
I 1964 påbegyndte de københavnske loger en indsamling med det formål at oprette et plejehjem i Glostrup. Dette plejehjem blev indviet i 1971 under navnet Odd Fellow Plejehjem og senere omdøbt til Odd Fellow Hjemmet.
I 1998 påbegyndte man indsamlingen af 5 millioner kroner til oprettelse af et hospicefond. Som et af de mere storslåede arrangementer hertil blev der i Palæets koncertsal opført en revy med viser og sange skrevet af den kendte revyforfatter Edvard Brinck. Det var en enestående indsats fra de optrædende og medvirkende, der alle var ordenssøskende. Arrangementet gik for fulde huse i to dage forestillingen varede.
Edvard Brinck var foruden at være ordensbroder også kapelmester i Lorry. Han indstiftede den institution, der stadig eksisterer i dag, under navnet Ensomme Syges Fest.

Det hele startede i 1952 med, at man den sidste søndag i november inviterede 75 ensomme og syge mennesker til gule ærter i Lorry med underholdning af kunstnere fra de førende danske revyscener, der stillede sig gratis til rådighed for arrangementet.
Daværende Storsire Knud Nielsen udtalte: *'Dette er sand Odd Fellow gerning - Det må aldrig stoppe'.*
Arrangementet er i dag udvidet således, at ordenssøskende serverer et traditionelt dansk julemåltid for ca. 350 syge og ensomme gæster, der inviteres til festen i samarbejde med de københavnske hjemmehjælpere og hjemmesygeplejesker.
Mere end 120 søstre og brødre samt 25 frivillige samaritter sørger for afviklingen af denne traditionsrige og dejlige dag. Kendte kunstnere afslutter festen. De optræder alle uden honorar, under mottoet:

Den største glæde i livet, er glæden ved at glæde andre.

I alle årene indtil Palæet brændte blev festen afholdt i den store koncertsal.

Ved Ordenens 100 års jubilæum i Danmark blev der afholdt en fornem højtidelighed i den store koncertsal, med gæster fra Frimurerordenen og andre notabiliteter.
Endvidere har alle storlogemøder i København altid fundet sted i den store koncertsal og selskabslokaler indtil Palæet brændte.

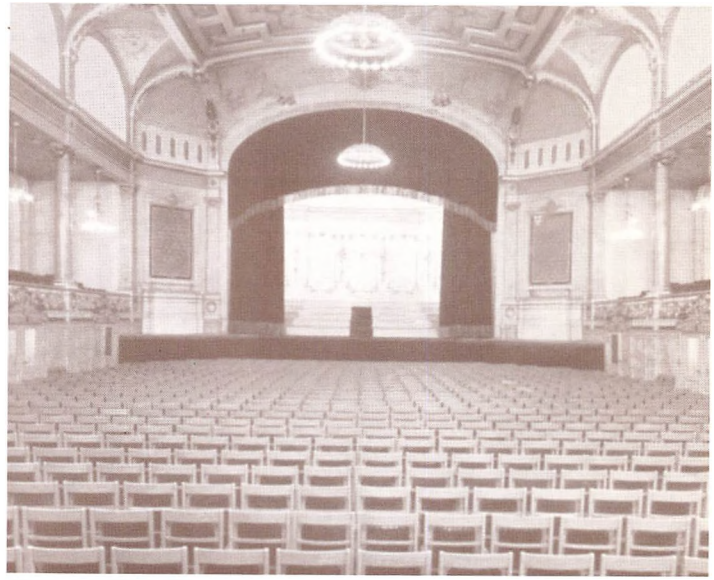
Med stor respekt over for Palæets nu snart 250 årige historie og dets tidligere ejere er alle selskabslokaler i dag opkaldt enten efter Palæets tidligere ejere, eller efter den indretning og beliggenhed, der refererer til tidligere tiders anvendelse.

Logesalene i Palæet er alle på én nær opkaldt efter store personligheder i Ordenens historie.

En af de mere glædelige begivenheder efter branden i 1992 var, at man opførte yderligere to logesale i Palæet, nemlig Schyler Colfax Salen og Thomas Wildey Salen.

Alle både ordenssøskende og andre, der har deres gang i Palæet, er med rette meget stolte af den imponerende genopbygning efter branden samt, at det er lykkedes at kombinere en så gammel pietetsfuld bygning med de moderne krav, som nutiden stiller til et moderne Ordenshjem.

Som en nutidig prismæssig sammenligning kan nævnes, at Palæet - matr 171 Skt. Annæ Østre kvarter - ved den seneste vurdering, den 1/1-1999 blev vurderet til kr. 65.000.000,- heraf grundværdi 23.711.600,-

Gammelt billede af den store koncertsal med plads til over 1400 personer.

Pressens reaktioner over branden i Odd Fellow Palæet

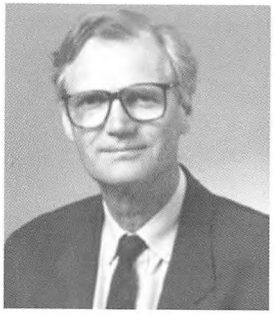
Efter at den første store forskrækkelse efter branden havde lagt sig, og pressen havde skrevet mange, indgående, dybdeborende og store artikler om årsagen, samt det forfærdelige, at København nu havde mistet et af sine smukke rokokopalæer, gik skriverierne i Boulevard-pressen nu mere over til at gøre sig til gode med de 'mystiske' effekter, der med gode, frivillige og snarrådige Falckfolks hjælp blev reddet ud af Palæet. Blandt disse billeder, effekter og arkivalier var også en kiste med et skelet, der tilhørte loge nr. 21 Valdemar. Skelettet blev i 'folkemunde' kaldt for Valdemar.

Pressen beskrev i detaljer om 'det mystiske' der, som de kunne fantasere sig til, foregik i Palæet i dette 'underlige' broderskab. Alt dette blev bl.a beskrevet i Ekstrabladet under overskrifterne; „Ekstrabladet afslører 10.000 kristne mænds hemmelige voodoo-gøgl i den lyssky Odd Fellow Loge" - „Skæg og skeletter" - „Hellig krig" - „Lys-tricks" - „Slås med træsværd" - „Bind for øjnene"

Sådanne og andre lignende overskrifter skabte med rette stor harme hos ordenssøskende og stor undren i hele den danske og udenlandske befolkning, ligesom det gav anledning til mange andre sjove overskrifter og tegnerier i pressen.

Med baggrund i disse uvederhæftige presseomtaler, stod den daværende br. Storsire, Preben O. Rasmussen frem i pressen og på fineste og mest afvæbnende måde afmystificerede dennes nyfigenhed ved i almindelige vendinger at beskrive, hvad der foregår omkring Odd Fellow Ordenens højtideligheder, præcis sådan som de foregår i logerne.

På denne yderst elegante og sublime måde blev overskrifterne i pressen gjort komplet til skamme, og den utidige pressehetz forsvandt - hvorefter man gik over til en almindelig mere nøgtern og objektiv beskrivelse af tingenes tilstand. Dette gav straks mere ro omkring genopbygningen/restaureringen af det gamle smukke Palæ.

Kgl. Bygningsinspektør Karsten Rønnow og arkitekt Gunilla Rønnow fortæller her om deres oplevelser omkring genopbygningen af Palæet.

En brandtomt, hvor forkullede bjælker og sammenstyrtede mure endnu ligger i dynger sammen med ukendelige rester af inventar, hvor alt endnu drypper af vand fra slukningsarbejdet, og hvor der hænger en ubehagelig lugt af sod og røg, er hver gang, man møder det, et rystende syn. De gange vi, netop som restaureringsarkitekter, har stået overfor en udbrændt bygning, har det naturligt nok altid været en historisk bygning, og det har gjort følelsen af et tab af kulturværdi større.

Fælles for de fleste ejere, som har været udsat for en ødelæggende bygningsbrand er et ønske om en hurtig genopbygning af netop den historiske substans. Det er, som om man med stor energi vil trodse den skæbne, der er overgået den bygning, som man er knyttet til.

Odd Fellow Logerne var ingen undtagelse.

Nok var det C.A. Berckentin, der i 1755 opførte Palæet; men i 100 år har det båret navnet Odd Fellow Palæet; det kan derfor ikke undre, at logernes vigtigste punkt i byggeprogrammet for genopbygningen var retableringen af Palæets historiske substans, hvortil Odd Fellow navnet uløseligt er blevet knyttet.

Denne holdning afstak nogle klare rammer, som arkitekterne kunne arbejde efter- der var aldrig tvivl om de arkitektoniske mål, og det er lykkedes at genskabe alle de vigtigste rum i deres historiske udseende.

Et andet væsentligt programpunkt var, at Koncertsalen - som var opført i palæhaven, og hverken var nogen del af det oprindelige Palæ eller havde nogen funktion for logerne ikke skulle genopføres. Der var i musikinteresserede kredse stor sorg over dette, fordi Koncertsalen havde en meget fin akustik; men netop den helt særlige klang ville ikke kunne genskabes , da den beroede på en nu ulovlig og i øvrigt brandfarlig konstruktion. Det var jo også i Koncertsalen, at branden opstod og forløb med en ufattelig voldsomhed.

Beslutningen om ikke at genopføre en koncertsal gav en enestående mulighed for at genskabe hele Palæets havefacade og på ny at anlægge en have midt i Frederiksstaden, som der havde været før i tiden.

Et arkitektonisk særligt interessant element i arbejdet var. at udforme to nye sidefløje over de kaotiske rester af Koncertsalens garderober og foyerer.

Disse sidefløje var vigtige, idet de afskærmer det lille haveanlæg mod naboejendommenes ofte uskønne bagsider. Sidefløjene gav rum for indretningen af endnu nogle logesale og kunne dermed fremme den funktion, som nu er Palæets vigtigste, nemlig at være den bygningsmæssige ramme om Odd Fellow logernes møder og virke.

I hele dette arbejde, som således bestod både i at genskabe dele af komplekset og at forme nye elementer, som kunne føje sig naturligt og harmonisk til det gamle Palæ, gav Odd Fellow logerne arkitekterne ganske frie hænder i den arkitektoniske udformning.

Denne frihed har vi som arkitekter imidlertid givet videre til bygningen selv og så at sige ladet den råde. Om end Palæet efter branden lå hen som en forkrøblet kæmpe, så havde den dog så megen arkitektonisk åndskraft, at den ikke bare kunne rejse sig, men også kunne forynge sig og dog være den samme som før - ganske som Fugl Føniks.

Arkitekt
Jens Chr. Varming fortæller om genskabelsen af Palæets kunstneriske udsmykning.

Efter den triste ødelæggelse af det gamle Palæ ved branden forestod i allerførste omgang en kæmpemæssig oprydning. Det blev fordelt således, at vores tegnestue skulle tage sig af opmålingen af hovedbygningens ruin og siden af store dele af dens detaljerede istandsættelse. I et vist omfang skulle de ødelagte sale rekonstrueres.

Opmålingsarbejdet begyndte ved et absolut nulpunkt, idet brugbare tegninger af Palæets indretning og udsmykning fuldstændigt manglede. Selv Kunstakademiets Arkitektskole havde aldrig målt en tøddel i bygningen. Vi stod nede i parterreplan mellem forkullet træ og masser af mursten og stirrede op gennem de udbrændte etager, på hvis vægge der hist og her sad rester af forkullet panelværk . Vi koncentrerede os om de ødelagte rum i stueetagen. Husets nordøstlige del var stort set sluppet med vandskader, som dog var nok så alvorlige.

Efterhånden som stilladser rejstes i det indre og nye etagebjælker blev indlagt, kunne vi måle væggene i de øvrige etager. Målingerne blev et helt uundværligt grundlag for rekonstruktion af panelværkerne i Palæets pragtrum. Alle vægge og gulve blev gennemtegnet fuldstændigt.

Samtidig havde vi på stenhuggeriet i Raadvad fået samlet de intakte dele og opsamlede fragmenter af Palæets store våbenkartouche, der kroner midterpartiet. Den var blevet ødelagt, da hovedparten styrtede ned gennem det brændende hus. Hver stump blev opmålt og samlet til et hele på papiret. Opmålingen fulgte med fragmenterne, der blev sendt til Dresden. Her blev der hugget nye sten, der erstattede 60 % af kartouchen, men der var trods alt 40 %, der kunne sættes på plads igen, heraf enkelte blokke, som havde klaret faldet ned gennem etagerne. En enkelt vase måtte også nyhugges. Desuden måtte to af pilasterne med kapitæler fornys fra en vis højde over balkonen. Værst var det imidlertid gået ud over reliefferne over balkonens døre. To var næsten sprængt væk af varmen fra flammerne, relieffet til venstre var der lidt tilbage af. Med kolossal indlevelse blev de ødelagte relieffer rekonstrueret i gips af billedhuggerne Hanne og Eric Erlandsen og siden nyhugget efter gipsmodellerne.

Før branden var der fire af stukkatøren Francesco Guiones vidunderlige lofter tilbage, dele af den oprindelige udsmykning. Et enkelt havde undgået den totale ødelæggelse, men det var så skadet af vand, at det efter afrensning og afformning blev fjernet og siden genskabt i en præcis kopi. Et af de tabte lofter huskes nok af de mange, som kom i koncertsalen, den blå vestibules indtagende rocailleloft. Det lykkedes for advokat Carl Nielsen at formå brandforsikringsselskabet til at bekoste tre nye stuklofter, dog ikke kopier af de tabte lofter. Jeg tegnede lofterne med en forenklet stukkatur uden forsøg på at lave „nyrokoko". De har det tilfælles med rokokolofterne, at de udbreder sig fra centrum i et bevæget forløb, men de er mere beslægtede med spejlmonogrammer med krydsende, svungne linier.

En værdifuld følge af Koncertsalens forsvinden var for det første, at havefacaden kunne afdækkes og i næsten fuldt omfang rekonstrueres, for det andet at alle rum mod den gamle palæhave på ny fik vinduer. Det havde ikke været uden svære omkostninger, at man i 1888 havde lukket alt dagslys ude fra halvdelen af det 14 m dybe, fyrstelige hus. Nu vælder lyset atter ind i havesidens sale.

Foyeren

Rød trappe

Havestuerne

Riddersalen

Herreværelset

Gallerisalen

Spejlsalen

Schimmelmannstuen

Berckentinstuen

Kongesalen

Koncertsalen

Forværelset til Petrus Beyer salen

Petrus Beyer salen

Store Logesal

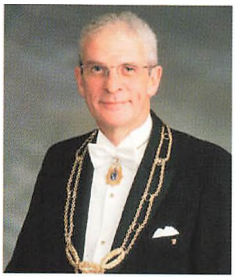
Schyler Colfax salen

Thomas Wildey salen

Ordenens museum

Broder Storsire
Hans Pedersen

Om Odd Fellow Ordenen i dag

100 året for Ordenens og de københavnske logers overtagelse af Palæet i Bredgade 28 er samtidig 181 året for den moderne Odd Fellow Ordens grundlæggelse.
Den 26. april 1819 blev startskuddet givet i byen Baltimore i staten Maryland i USA af en smed ved navn Thomas Wildey. Et frø blev sået og en vej blev vist. Fire grundstene blev lagt, hvorpå Ordenen skulle bygges: „Besøg de syge, hjælp de trængende, begrav de døde og opdrag de forældreløse". Tre principper blev givet: „Venskabs, Kærligheds og Sandheds grundprincipper". Et symbol blev skabt: „De tre Kædeled". En fællesnævner blev udmålt for alle de, der herefter skulle indgå i Ordenen: Troen på, at vor verden blev skabt og til stadighed bliver opretholdt af „Et højeste væsen".
Således rustet har søstre og brødre nu i 181 år bygget videre på Thomas Wildeys værk.
I disse mange år har verden forandret sig, men også mennesket af år 2000 må sande, at ovennævnte principper stadig står som det grundlag, hvorpå ethvert samfund må bygge, og at mennesket stadig længes efter, at næstekærlighedens lov må ske fyldest. At opfylde dette har til alle tider været Odd Fellow Ordenens inderste mål.
Dette gælder selvsagt også de ca. 6500 søstre og ca. 8500 brødre i den danske jurisdiktion.
Disse 15000 ordensmedlemmer er i skrivende stund fordelt i 86 søsterloger og 109 broderloger rundt i landets 13 såkaldte distrikter. Hertil kommer en søsterloge i Spanien, en broderloge på Færøerne og en broderloge i Tjekkiet, alle 3 under Den danske Storloge, der netop har sit hovedsæde i Palæet i Bredgade 28.

Indførelsen af Odd Fellow Ordenen i Danmark skete den 30 juni 1878 ved dannelsen af den første Odd Fellow loge i København: Broderloge nr. 1 „Danmark".
Odd Fellow Ordenen deler i dag som tidligere sit virke i to dele: Et indadvendt rettet imod egne medlemmer og et udadvendt rettet imod samfundet - det lokale, nationale og internationale - uden for Ordenen. Af disse to virkefelter vil jeg i denne korte omtale lade det indadvendte høre under „privatlivets fred", hvorimod det udadvendte arbejde nok kunne have en umiddelbar interesse for andre end Ordenens egne medlemmer.
Dette humanitære arbejde strækker sig lige fra sammenkomster i den enkelte loge for lokalsamfundets syge, gamle eller ensomme og til Storlogens årlige donationer, hvoraf kan nævnes: Forskerprisen, der går til sygdomsbekæmpende virksomhed, Odd Fellowfonden, Rebekkafonden, Odd Fellow Ordenens Børnefond under Dansk Røde Kors, Hospice-fonden og andre, der til sammen donerer op til 2 millioner kroner om året.
Odd Fellow Ordenen er en international organisation, der ikke ved optagelse af nye medlemmer skeler til disse menneskers race, rang, politiske tilhør, religiøse ståsted eller andet, der ellers kan skille mennesker. Ordenen ønsker kun at stifte bekendtskab med mennesket selv, og den eneste betingelser er, at dette menneske har en overbevisning, der siger ham eller hende, at noget, større end mennesket, styrer og opretholder denne verden.

En af den nutidige Odd Fellow Ordens stærkeste bastioner er de skandinaviske lande med et samlet medlemstal på ca. 85.000. Men Odd Fellow institutioner af forskellig slags findes over hele jorden, selv i det kommunistiske Cuba findes der ca. 25.000 Odd Fellows.
I en verden, hvor menneskenes dagligdag bliver stedse mere stresset, og hvor den umiddelbare kontakt menneskene imellem forstyrres af mangt og meget, vil Odd Fellow Ordenen med sine traditioner, budord og principper uden tvivl kunne blive et tilholdssted for det søgende menneske, der godtager teserne: „Den hjælper sig selv bedst som hjælper andre" og „Vær mod andre, som du ønsker, at andre skal være mod dig og dine".

Søster deputeret Storsire
Anna Asgreen

Fra Rebekkasøster til Odd Fellow søster

Da Odd Fellow Ordenen blev indstiftet i 1819 var den et udpræget mandssamfund, og det lå uden for al tankegang at give kvinder adgang til at deltage i dens arbejde, men i midten af det nittende århundrede lykkedes det den amerikanske Odd Fellow broder Schuyler Colfax, der i en periode var vicepræsident i USA, at skabe en æresgrad, der fik navnet Rebekkagraden. Rebekka-navnet blev valgt som et symbol på kvindens tjenersind og offervilje.

I 1881, allerede 3 år efter at Odd Fellow Ordenen havde holdt sit indtog i Danmark, blev den første Odd Fellow loge for kvinder oprettet i København, og logen fik navnet Rebekkaloge nr. 1 Caroline Amalie. Trods ivrigt og seriøst arbejde fra søstrene i den nye loge var interessen for at føre rebekkasagen videre frem ikke fremherskende, idet man i broderkredse med modvilje så på kvindernes forsøg på også at gøre sig gældende inden for ordenslivet. Der gik derfor 21 lange år, før den næste Odd Fellow loge for kvinder, Rebekkaloge nr. 2 'Thyre Danebod', så dagens lys.

Som årene gik, formedes og udvikledes søstrenes mulighed for ordensarbejde i lighed med brødrenes. Nye rebekkaloger så dagens lys. Man var kommet ind i en rolig og sund udvikling. Rebekkalogernes struktur og arbejdsgang blev på næsten alle punkter et spejlbillede af brødrenes logeopbygning og arbejdsform. Søstrene organiserede sig i 1930 i et Rebekkaråd, der havde til opgave at bearbejde og indstille søstrenes forslag til Ordenens lovgivende og udøvende organ, Storlogen. Til at varetage søstrenes interesser i Storlogen måtte søstrene vælge broderlige storrepræsentanter, og det var også brødre der havde tilsynspligt med logerne. I takt med kvindernes voksende ligeværdige placering i samfundet, følte søstrene, at der under den gældende organisationsform ikke blev givet dem tilstrækkelig frihed og selvstændighed, og i 1976, hvor der var 64 loger spredt over hele landet, blev søstrenes ønske om at erstatte Rebekkarådet med egen søsterlig repræsentation i Ordenens lovgivende og udøvende organ, Storlogen, side om side med brødrene, imødekommet, og med en valgt ledelse bestående af broder Storsire og 3 valgte søsterlige storembedsmænd og 3 valgte broderlige storembedsmænd.

I 1979 startede en lille gruppe af søstre den første matriarklejr, Matriarklejr nr. 1 'SARA', i Århus, med det formål - i lighed med brødrene - at videreføre og udbygge logernes etiske arbejde og belæring for derigennem at forbedre egen livsform og gensidig hensyntagen.

Ved årtusindskiftet er der i Odd Fellow Ordenen i Danmark 87 søsterloger samt 11 matriarklejre. Heraf er 10 søsterloger og 2 matriarklejre hjemmehørende i Odd Fellow Palæet i København.

For tydeligere at markere tilhørsforholdet til og medansvaret for Odd Fellow Ordenen vedtog søstrene i Danmark på Storlogemøderne i 1996 og 1998 i tale og skrift at ændre betegnelsen „Rebekkasøster" til „Odd Fellow søster" og „Rebekkaloge" til „Søsterloger under Odd Fellow Ordenen".

Broder formand for
forretningsudvalget
Carl Nielsen

Genopbygningen af Palæet
set fra søstrene og brødrenes side

'Palæet brænder' var nu afdøde Hans Frølich Nilssons indledning i en telefonopringning tidligt om morgenen den 7. april 1992.

Efter nogle hektiske dage blev møder etableret med Brandforsikringsselskabet, de udpegede arkitektrådgivere og fredningsmyndighederne med henblik på beslutninger om igangsætning af genopbygningen. Forsikringsselskabets teknikere anså det muligt at bevare ydermurene og foranledigede disse afstivet. Herefter blev de første projekter med bistand af Rambøll v/ ingeniør Jens Brandt udarbejdet. Ret hurtigt kunne det konstateres, at den nedbrændte store koncertsal ikke økonomisk forsvarligt kunne genopbygges, og med godkendelse fra fredningsmyndighederne blev ansøgning om ophævelse af fredningen for koncertsalen indgivet og tiltrådt af Miljøministeriet. På grundlag af drøftelser mellem de implicerede blev det besluttet, at Palæet skulle retableres så tæt på stilen fra 1755 som muligt, og at logerne disponerede over hele Palæet til egen anvendelse.

En af visionerne fra forretningsudvalgets side var at gøre forholdene i Palæet så attraktive, at det tilskyndede til en medlemstilgang, eventuelt indflytning af nye loger.

Gennem mange forudgående år inden katastrofen havde der været drøftelser angående øgede faciliteter for alle medlemmer i forbindelse med det daglige virke.

Eksempelvis var der tidligere udarbejdet et projekt angående etablering af en elevator, der dog aldrig var blevet aktuel. En sådan forbedring var det nu muligt at få gennemført tilligemed etablering af mange øvrige faciliteter, og ikke mindst opbygning af to nye logesale til erstatning for lille logesal på 1. sal - også kaldet Candyfloss-salen.

Genopbygningsarbejdet blev udbudt til forud udpegede større entreprenørfirmaer med tilkendegivelse om, at det var afgørende, at en stram tidsplan blev overholdt, og aftale blev indgået med Højgaard & Schultz a/s.

Tidsplanen havde forbindelse med de vanskelige forhold, der opstod for medlemmerne, omkring fortsættelse af loge-aktiviteterne. En række loger blev tvunget til at søge husly andre steder og blev mødt med udstrakt velvilje fra søstres og brødres side i omegnslogerne.

Under byggeperioden blev store logesal benyttet, således at enkelte af palælogerne fortsatte i selve Palæet.

Tiden er gået, men i erindringen lykkedes det ganske godt at fortsætte aktiviteterne i tiden fra 7. april 1992 til 8. november 1994, hvor Palæet atter kunne tages i brug, alene med de gener visse færdiggørelsesarbejder indebar, herunder renovering af hele facaden i 1995. Repræsentantskabet blev undervejs stedse taget med på råd og orienteret om aktiviteterne.

Desværre oplevede Hans Frølich Nilsson ikke færdiggørelsen. Han afgik ved døden efter genopbygningens påbegyndelse.

Han blev afløst af Kjeld Thøgersen, som blev en stor støtte for udvalget. Også udvalgets enkelte medlemmer gik engageret op i genopbygningsarbejdet.

Erstatningen for koncertsalen medgik i sin helhed til de arbejder, der ikke var omfattet af forsikringsdækningen , men medførte, at vi opnåde det i dag efter forretningsudvalgets opfattelse vellykkede resultat.

Efter vor opfattelse er Palæet blevet mere attraktivt.Lokalerne i havestuerne, hvor mange samles inden mødernes begyndelse, har bevirket en tværgående kontakt mellem søstre og brødre, som bør brede sig til, at logerne indbyrdes opnår et større samarbejde.

Det var en spændende periode. som jeg vil se tilbage på med erindring om det gode samarbejde mellem de implicerede.

Efterskrift

Det har været en stor glæde at udarbejde dette skrift i anledning af overtagelsen af Palæet for 100 år siden. Odd Fellow Palæet er stadig og har altid været en integreret del af det Københavnske bybillede.

Det skal bemærkes, at dette skrift ikke er og ikke skal være nogen historisk gennemgang af de begivenheder, der er sket i og omkring bygningen, men skal betragtes som en ledetråd for de mennesker, der i dag færdes i Palæet.

Dette gamle, smukke ca. 250 årige rokokopalæ, har i tiden haft en meget omskiftelig historie og har huset mange ejere og lejere.
De nuværende ejere søger for eftertiden at bevare dette smukke pietetsfulde Palæ i både ånd og tanke.

april 2000

Litteraturhenvisning:
O.v. Munthe af Morgenstierne: Odd Fellow Palæet
Sys Hartmann: 50 Palæer og landsteder
Bredo L. Grandjean: Københavnske Palæer
Bo Bramsen & Palle Fogtdal: København før og nu
Claus Schmidt & Mette Winge: Hen over torv og gade
Odd Fellow Ordenens historie
Hjalmar Kjems: Petrus Beyer

Foto:
Kim Larsen

Idé og layout:
Br. Finn Cordius, loge nr. 50 Jonathan
Br. Richard Knudsen, loge nr. 50 Jonathan

Tryk:
TL-OFFSET I/S
Br. Holger Jensen, loge nr. 50 Jonathan

Så smukt tager
ODD FELLOW PALÆET
sig ud ved nattetide

De københavnske loger og lejre, der ejer Odd Fellow Palæet i dag

Storlogen	
Broderloge nr. 1	Danmark
Broderloge nr. 2	Scandinavia
Broderloge nr. 3	Nordstjernen
Broderloge nr. 4	Progres
Broderloge nr. 6	Eureka
Broderloge nr. 7	Union
Broderloge nr. 11	Columbus
Broderloge nr. 13	Venskab
Broderloge nr. 21	Valdemar
Broderloge nr. 28	Hafnia
Broderloge nr. 49	Saxo
Broderloge nr. 50	Jonathan
Patriarklejr nr. 6	De Tre Søjler
Søsterloge nr. 1	Caroline Amalie
Søsterloge nr. 2	Thyre Danbod
Søsterloge nr. 6	Gefion
Søsterloge nr. 11	Leonora Christine
Søsterloge nr. 16	Syvstjernen
Søsterloge nr. 30	Alexandrine
Søsterloge nr. 35	Puritas
Søsterloge nr. 37	Våren
Søsterloge nr. 64	Athene
Matriarklejr nr. 2	Aurora

ODD FELLOW ORDENENS STORSIRER

ANDREAS HOLCK
Loge nr. 107 Naomi (USA)
(Loge nr. 1 Danmark)
Storsire 1884 - 1889

PETRUS BEYER
Loge nr. 3 Nordstjernen
Storsire 1889 - 1924

CHRISTIAN SKEEL
Loge nr. 28 Hafnia
Storsire 1924 - 1936

VALDEMAR MADSEN
Loge nr. 2 Scandinavia
(loge nr. 28 Hafnia)
Storsire 1936 - 1946

KNUD NIELSEN
Loge nr. 3 Nordstjernen
Storsire 1946 - 1959

JOHANNES PETERSEN
Loge nr. 21 Valdemar
Storsire 1959 - 1968

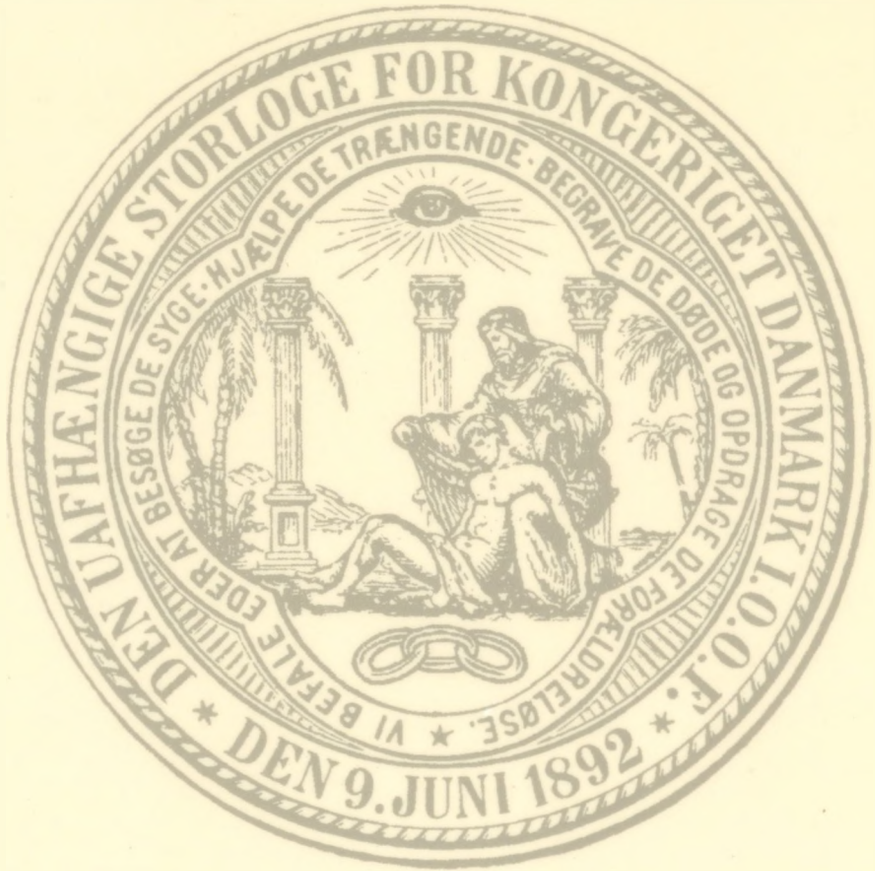
CHRISTIAN RASMUSSEN
Loge nr. 18 Absalon
Storsire 1968 - 1976

PREBEN O. RASMUSSEN
Loge nr. 25 Horsia
Storsire 1976 - 1993

HANS THERKILD PEDERSEN
Loge nr. 83 Broen
Storsire 1993 -

Odd Fellow Ordenens formål

At udbrede venskabets, kærlighedens grundprincipper blandt menneskene, at styrke dem i kærlighed til deres gud og deres næste og lære dem, at ord ikke er nok, men at disse lærdomme må omsættes i handling for at hver enkelt efter sin evne deri kan virke for menneskenes forbedring og fuldkomm

hb ocv mag
46.37 Odd Fellow Palæet
Odd Fellow Palæet
2 375 719 2
ODENSE CENTRALBIBLIOTEK
3495598941